

Fylkesmannen i Nordland

Saksbehandler, Innvalgstelefon og e-post:
Ola Bjerkaas, 75 53 16 10
obj@fmno.no

Vår dato
27.10.2005
Deres dato
02.05.2005

Vår referanse
2005/11903
Deres referanse
05/1594-2

Vår arkivkode
321

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0030 Oslo

KOMM. OG REG. DEP	
03 NOV 2005	
05/1594-77	
Ark	650.0
Avd.	KO / KJ / DV

Høring - NOU 2005: 6 - Samspill og tillit - Om staten og lokaldemokratiet

Vi viser til departementets høringsbrev av 2. mai d.å.

Fylkesmannen vil knytte noen kommentarer til kommisjonens analyse av statlig styringsvirksomhet i forhold til kommunene (kap. 5 og 6) der også fylkesmannens rolle og rolleutøvelse drøftes. Kommisjonen uttrykker i kap. 5 ønske om at den statlige styringen av kommunene i større grad blir preget av dialog og partnerskap og i mindre grad som "kommando" gjennom tilsyn og kontroll. Fylkesmannen deler denne oppfatningen, og har i all vår kontakt med kommunene lagt vekt på respekt for det kommunale selvstyret. Det betyr at vi også i rollen som tilsynsmyndighet har vektlagt en dialogbasert kommunikasjon. Dette er neppe unikt for Fylkesmannen i Nordland. Vi viser i denne sammenheng til sluttrapporten for prosjektet *Dialogen mellom regional stat og kommunene* (NIBR-rapport 2004:7) etter oppdrag fra KRD.

I kap. 6 drøftes behov og tiltak for å styrke tilliten mellom staten og kommunesektoren. Vi støtter kommisjonens vurdering om at konsultasjonsordningen framstår som et godt tiltak for å fremme dialog og partnerskap mellom forvaltningsnivåene. Kommisjonen viser til en undersøkelse fra Fimreite m. fl. som viser at fylkesmannen blant statlige aktører i større grad viser kommunene tillit enn statlige administrative og politiske aktører på sentralt nivå. Vår egen opplevelse av det gjensidig tillitsforhold mellom kommunene og fylkesmannsembetet bekrefter denne undersøkelsen. Det eksisterer med andre ord samspill og tillit som kan og bør videreutvikles. Vi mener at dagens konsultasjonsordning mellom den sentrale stat og kommunene ved KS kan videreutvikles til også å omfatte et partnerskap på regionalt nivå mellom fylkesmannen og kommunene.

For oss framstår det derfor som et betydelig paradoks at kommisjonen synes å foreslå at fylkesmannens rolle skal avgrenses til å ivareta en ren kontrollfunksjon. Kommisjonens forslag baserer seg på en hypotese om at kombinasjon av rollen som tilsyn og dialoginstans kan skape en uheldig rolleblanding, enten ved at det utvikles for nære relasjoner som svekker tilsynets habilitet, eller ved at veiledning blir oppfattet som påbud. Den første begrunnelsen er søkt, og mangler etter vår vurdering rot i virkeligheten. Faren for at veiledning kan utvikles mot rådgivning, og av kommunen oppfattes som påbud er til stede, men dette mulige problemet unngås ved kommunikasjon basert på nettopp dialogens prinsipper. Styringsformer basert på veiledning og dialog bør etter vår vurdering fortsatt kombineres med et mer kontrollorientert tilsyn. Den innsikt og kunnskap i den kommunale

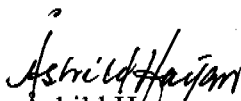
forvaltning som oppnås gjennom dialogbasert kommunikasjon, gir et viktig grunnlag for å kunne gjennomføre et målrettet tilsyn basert på risikovurderinger.

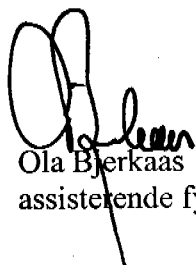
Vi deler ikke kommisjonens mening om at det ikke er behov for dialog med kommunene innen planarbeid, miljø og landbruk, men er selvsagt enig i at fylkesmannen heller ikke på disse områdene skal stå for politikktutforming. Men så lenge Storting og Regjering utformer konkrete nasjonale mål og retningslinjer som skal følges opp av kommunal forvaltning vil det være et kommunikasjonsbehov. Observasjonen om at fylkesmannen viser kommunene større tillit enn sentrale statlige aktører burde vel tilsi at denne rollen heller videreutvikles enn avskaffes. Slik vi ser det ville alternativet være at kommunene i slike spørsmål vil måtte forholde seg til en fjernere og mer fragmentert stat.

Kommisjonen har også drøftet fylkesmannens rolle som samordningsorgan. Under henvisning til integrering av fylkeslegen og utdanningsdirektøren i fylkesmannsembetet skriver kommisjonen s. 68: *"Imidlertid er det vanskelig å slå fast effekten av disse tiltakene. Det er lite kunnskap om hvorvidt innlemming av de nye organene samtidig har ført til en styrking av samordningsfunksjonen"*. Her må vi minne om at Stortinget begrenset fylkesmannens samordningsmyndighet på helseområdet ved å organisere tilsynsoppgavene som et eget regionalt helsetilsyn. Vi deler kommisjonens syn om at det mangler tilstrekkelige administrative og politiske samordningsmekanismer i forhold til kommunesektoren.

Fylkesmannen er i tvil om nødvendigheten av å grunnlovfeste det kommunale selvstyret. Fylkesmannen er redd for at et slikt prinsipp kan gå på bekostning av innbyggernes rettsikkerhet, ved at det kan oppfattes som et vern mot statlig styring. Effekten kan bli mindre desentralisering, og dermed reduksjon av kommunenes oppgaver.

Med hilsen

Ashild Hauan

Ola Bjerkaas
assisterende fylkesmann